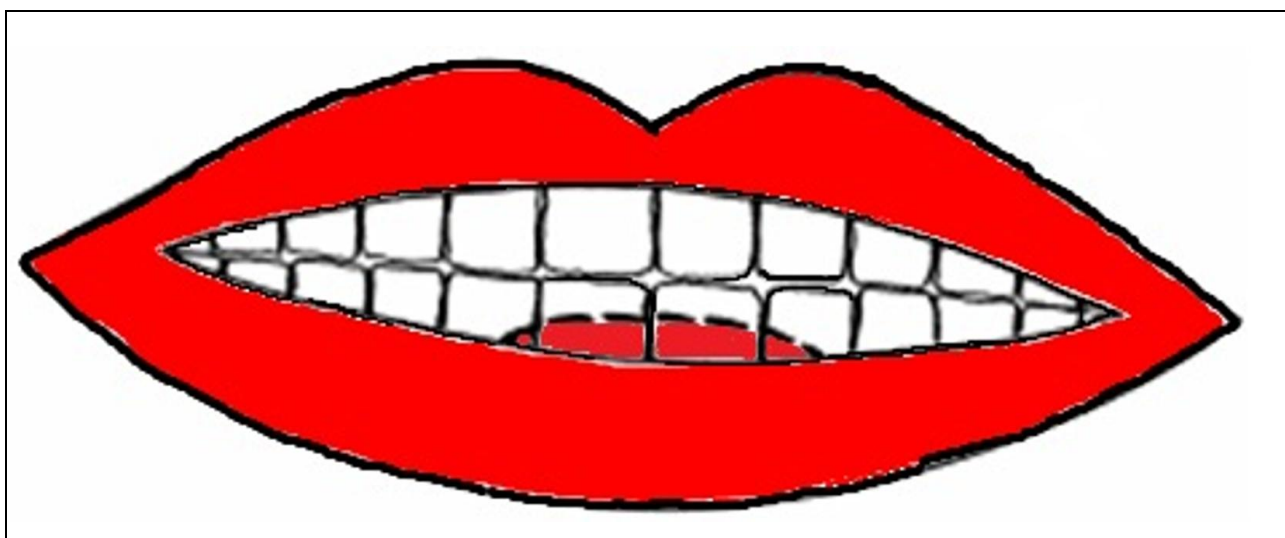

Terapia wad wymowy – głoska S

Opracowała: Dorota Dziedzic

Schemat wymowy głoski [s]

[S] – prawidłowa realizacja

- ❖ język leży płasko na dnie jamy ustnej,
- ❖ jego czubek lekko dotyka dolnych jedynek, a boki przylegają delikatnie do zębów górnych,
- ❖ wargi są szeroko rozciągnięte, jak podczas uśmiechu,
- ❖ zęby są zbliżone do siebie,
- ❖ powietrze wydostaje się wąskim strumieniem biegnąc przez środek języka aż do szczeliny, którą tworzą zęby i czubek języka.

Zestaw ćwiczeń na rozgrzewkę

Ćwiczenia warg:

- ❖ mocne rozciąganie warg do uśmiechu i wymawianie głoski [i],
- ❖ uśmiech z pokazywaniem zębów i bez pokazywania zębów,
- ❖ ściąganie warg w kształt rybki,
- ❖ naprzemienne wykonywanie uśmiechu i „rybki”,
- ❖ wymawianie samogłosek: A O E U I Y.

Ćwiczenia języka:

- ❖ wysuwanie języka do przodu – język wąski i szeroki,
- ❖ układanie naprzemiennie szerokiego i wąskiego języka,
- ❖ ułożenie języka za dolnymi zębami i cofanie go w głąb jamy ustnej,
- ❖ oblizywanie językiem wewnętrznej powierzchni dolnych zębów,
- ❖ liczenie dolnych zębów czubkiem języka po wewnętrznej stronie.

Ćwiczenia oddechowe:

- ❖ dmuchanie na papierowe ozdoby zwieszone na nitkach o różnej długości ponad głową ćwiczącego,
- ❖ „wyścigi” – dmuchanie na papierowe kulki po wytyczonej trasie narysowanej na podłodze,
- ❖ wydmuchiwanie baniek mydlanych,
- ❖ przedmuchiwanie piłeczki pingpongowej do osoby siedzącej naprzeciwko.

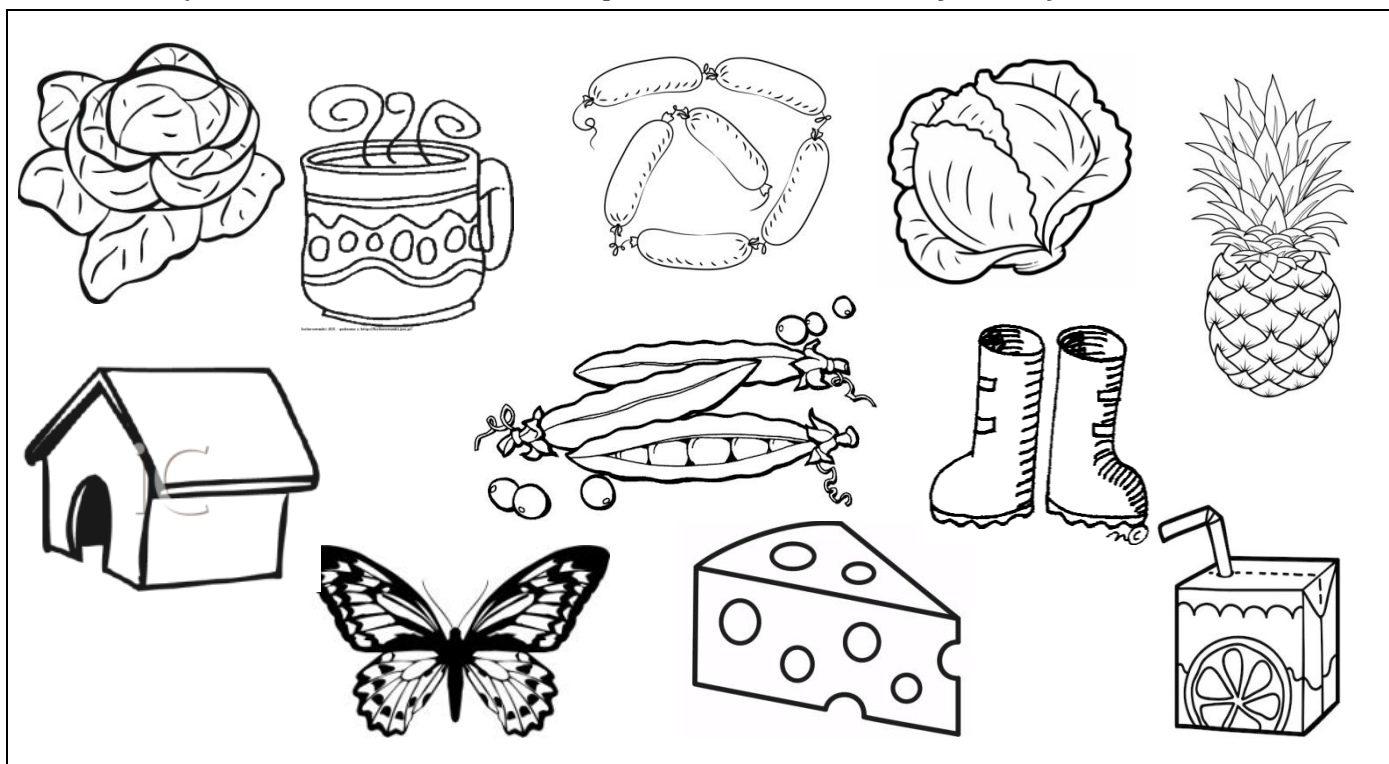
Bajeczka logopedyczna „PORANEK WĘŻA SYCZKA”

Usprawnianie narządów mowy- języka

Pewnego ranka wąż Syczek spał smacznie w swojej jaskini (*język leży płasko na dnie jamy ustnej*). Nagle przez okna zaczęły wpadać pierwsze promienie słońca. Syczek zaczął się wiercić (*poruszanie czubkiem języka za dolnymi zębami*), aż wreszcie się obudził. Przeciągnął się (*wysuwanie języka z jamy ustnej*) i postanowił sprawdzić jaka jest pogoda. Otworzył drzwi swojego domu (*szerokie otwieranie ust*) i ostrożnie wyjrzał na zewnątrz (*powolne wysunięcie języka do przodu*). Rozejrzał się w prawo i w lewo (*język wędruje do prawego i do lewego kącika ust*), spojrzał w górę (*język dotyka górnej wargi, kieruje się do nosa*) i w dół (*język dotyka dolnej wargi i kieruje się do brody*). Zobaczył, że na niebie świeci piękne słońce i wieje leciutki wiatr (*wciąganie powietrza nosem i wydmuchiwanie ustami*). Ciesząc się z pięknej pogody zatańczył uradowany (*rozchylenie ust jak w uśmiechu i oblizywanie warg ruchem okrężnym*) i zasyczał głośno (*wymawianie **ssss***). Postanowił, że wybierze się na wycieczkę do zoo. Najpierw musiał jednak spakować najpotrzebniejsze rzeczy do walizki, po czym smok wyruszył w drogę.

Ćwiczenie słuchowo- artykulacyjne „WĄŻ”

Wybieranie i kolorowanie rzeczy z głóską [s], które spakował smok do walizki. (*ser, sałata, kiełbasa, kapusta, sok, ananas, fasola*).

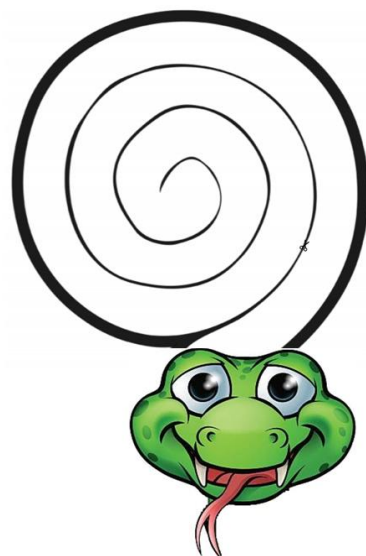
Wywołanie głoski [s]

Demonstrujemy dziecku prawidłowe ułożenie języka, warg, zębów.

Próbujemy cicho, a potem głośniej wymawiać głoskę [s].

Wykorzystujemy wyrazy dźwiękonaśladowcze:

- ❖ syczymy jak wąż: **sssssss**; możemy wykorzystać zabawkę węża lub na kartce narysować „węża”, po którym dziecko wodzi palcem i syczy;
- ❖ dziecko rysuje węża palcem na tacy z kaszą lub mąką i oczywiście syczy: **sssssss**;
- ❖ rysujemy węża na plecach dziecka i syczymy, potem następuje zmiana;
- ❖ syczymy do środka pustej butelki;
- ❖ popychamy syczeniem piłeczkę pingpongową, piórko;
- ❖ naśladujemy syczenie pary wydobywającej się z czajnika: **sssssssss**;
- ❖ syczymy na powierzchnię wody - robimy fale;
- ❖ „syczące szale” - przygotowujemy szale, apaszki, chusty wykonane z różnych tkanin /jedwab, polar, wełna, bawełna, itp./; dziecko zaciska rękę na końcu szala; rodzic ciągnie delikatnie i powoli szalik, dziecko cały czas syczy **sssssssssss**.

Ćwicząc wymowę głoski [s] w izolacji, należy koniecznie zwracać uwagę na prawidłowe jej brzmienie oraz odpowiednie ułożenie narządów mowy.

Wymowa głósłi [S] w sylabach

Sylaby do powtarzania:

S na początku sylaby

so   **so**   **so**   **so**

su   **su**   **su**   **su**

sa   **sa**   **sa**   **sa**

se   **se**   **se**   **se**

sy   **sy**   **sy**   **sy**

S na końcu sylaby

os   **os**   **os**   **os**

us   **us**   **us**   **us**

as   **as**   **as**   **as**

es   **es**   **es**   **es**

ys   **ys**   **ys**   **ys**

Wymowa głósłł [S] w logotomach

Logotomy do powtarzania:

S w logotomach

o**S**o   o**S**o   o**S**o   o**S**o

u**S**u   u**S**u   u**S**u   u**S**u

a**S**a   a**S**a   a**S**a   a**S**a

e**S**e   e**S**e   e**S**e   e**S**e

y**S**y   y**S**y   y**S**y   y**S**y

=====

o**S**u   o**S**o   o**S**e   o**S**y

u**S**o   u**S**a   u**S**e   u**S**y

a**S**o   a**S**u   a**S**e   a**S**y

e**S**o   e**S**u   e**S**a   e**S**y

y**S**o   y**S**u   y**S**a   y**S**e

Wymowa głósłł **S** w grupach spółgłósłłkowych

p**S**a   p**S**o   p**S**e   p**S**u   p**S**y

ap**S**a   op**S**o   ep**S**e   up**S**u   yp**S**y

ap**S**   op**S**   ep**S**   up**S**   yp**S**

Wierszyki do utrwalania wymowy głósłi [s] w logotomach i wyrazach dźwiękonaśladowczych

„Lata osa koło nosa”

Osa – osa – osa,

lata koło nosa.

Ose – ose – ose,

dmuchnę na tę osę.

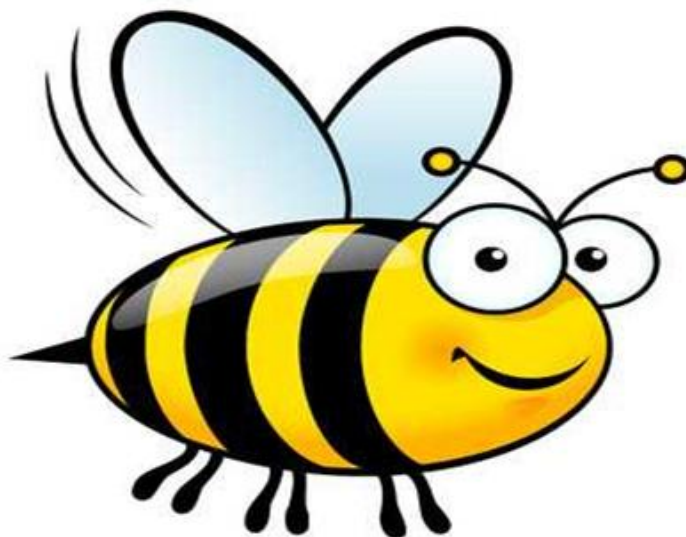
Osy – osy – osy,

bo nie lubię osy!

Os – os – os, os – os,

ukłuła mnie w nos!

E.W. Szwałkowscy

„Smok”

Szedł powoli smok

do szkoły się uczyć.

I tak wciąż powtarzał:

sma-sma, sma-sma,

smo-smo, smo-smo,

smu-smu, smu-smu,

sme-sme, sme-sme

smy-smy, smy-smy

smą-smą, smą-smą

smę-smę, smę-smę

Taki słodki smok, co na naukę miał chęć.

„Dzięcioł”

Dzięcioł w lesie stuka:

stuku, stuku, stuk.

Tępi on szkodniki:

stuku, stuku, stuk.

Szuka ich pod korą:

stuku, stuku, stuk.

Szuka przez dzień cały:

stuku, stuku, stuk.

J. Nowak

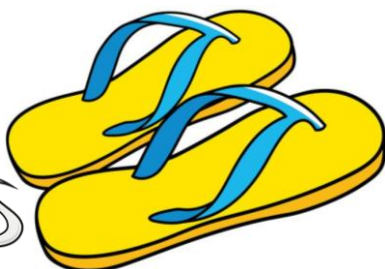
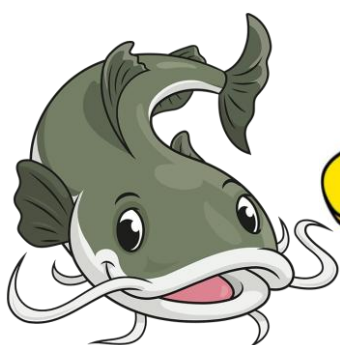

Wymowa głósłi [S] w wyrazach

Wyrazy do powtarzania

[S] na początku wyrazów

s ad	s ala	s ok	s en
s yn	s um	s umo	s uchy
s alon	s owa	s oda	s ufit
s anki	s opel	s obota	s okół
s ałata	S abina	s upeł	s ylaba
s ygnał	s yfon	s andały	s uwak
s awanna	s ypialnia	s ukienka	s umienie

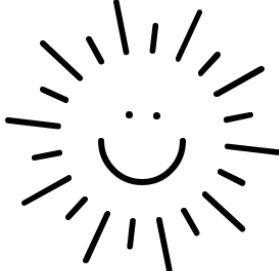
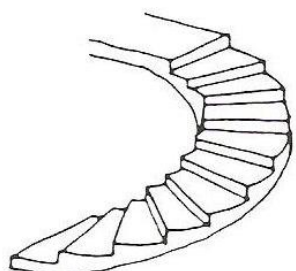
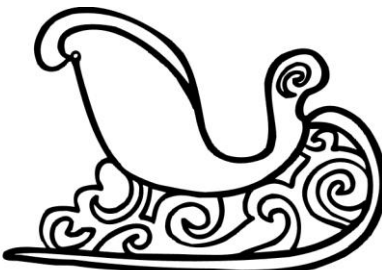
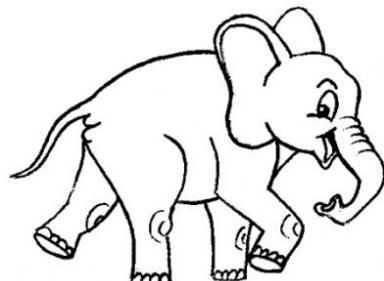
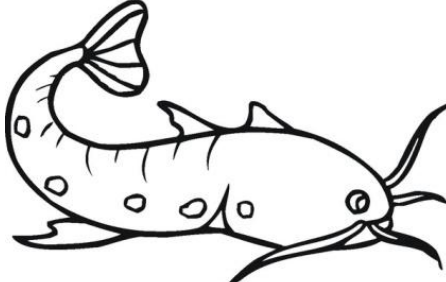

s ekunda	s amolot	s amochód	s akiewka
s łoma	s łowo	s ława	s mak
s top	s tok	s kok	s mok
s tep	s tek	s statek	s lalom
s pokój	s panie	s er	s eler
s yrena	s yrop	s arna	s erdak

Karta pracy

Zagadki – głoska [s] w nagłosie wyrazów

Rozwiąż zagadki, a następnie pokoloruj obrazki.

Gdy się chowa za chmury, świat się staje ponury, a weselej na świecie, kiedy z góry świeci.	
Kto mieszkał w jamie, tuż nad Wisłą i zionął ogniem jak ognisko?	
Są w wysokich domach, choć to nie drabina, Gdy chcesz wejść na górę, To się po nich wspinasz.	
Wieje wiatr, szczypie mróz, biało dookoła. W biały świat jedzie wóz beż żadnego koła.	
Trąbę z sobą nosi lecz nie jest trębaczem. Gdy pójde do ZOO, pewnie go zobaczę.	
Na skórze łuska, w wodzie się pluska.	

[S] w środku wyrazów

ma**sa**

ma**sk**a

plast**e**lina

ó**s**emka

ka**sa**

we**s**e

pias**e**k

bli**s**ko

ko**sa**

mo**st**

pi**s**mo

boi**s**ko

pa**s**ek

wą**s**y

ka**s**k

o**sa**

ba**s**en

Pol**s**ka

u**s**tnik

o**s**ad

pa**s**ta

pust**a**k

u**s**tawa

po**s**ada

pe**s**tka

p**s**oty

o**s**et

wł**o**s**y**

fa**s**ola

pio**s**enka

de**s**eń

li**s**topad

po**s**eł

pi**s**anka

pie**s**ek

ba**s**y

po**s**ąg

teni**s**ówki

kla**s**a

ł**a**s**u**ch

pl**ą**s**y**

wy**s**pa

kiełba**s**a

ka**s**ownik

fu**s**y

ł**y**s**y**

fa**s**on

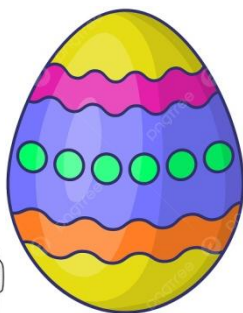
o**s**oba

poku**s**a

wy**s**ypka

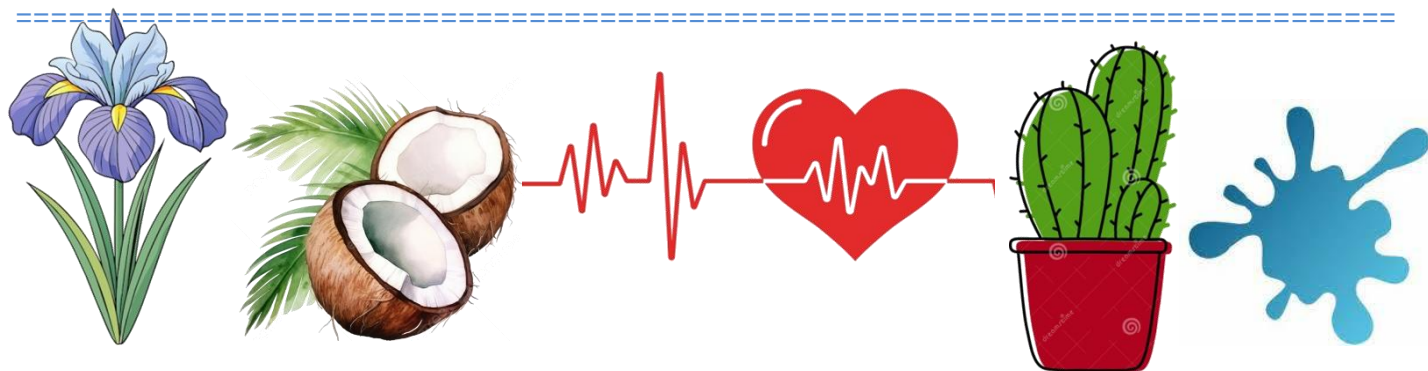
kla**s**ówka

ba**s**am

***[S]** na końcu wyrazów*

as	las	pas	bas
kwas	hałas	lis	bis
nos	los	kos	głos
kłós	włos	kokos	odgłos
pies	napis	notes	owieś
wąs	kęs	kleks	atlas
włos	tenis	plus	puls
kaktus	kompas	impuls	autobus
magnes	bobas	długopis	iryś
konkurs	tygrys	brudnopis	kontrabas

Dwukrotne [s]

sos	stos	sosna	suseł
spis	asystent	sasanka	sołtys
sposób	system	sesja	posesja

Wymowa głósłi [S] w nagłosie połączeń wyrazowych

schody sklepu

spokojny sen

stalowy stół

smakowita sałatka

smutny synek

słoik soli

sanki Stefka

skakanka Sabiny

sucha słonina

smak sody

seledynowa sukienka

słynny smok

samotny statek

słodkowodny sum

suwak spodni

smukłe sosny

słowa w słowniku

schowane spinki

słodki sok

stopa Stacha

salon samochodowy

sypka sól

sławny Sylwek

snopek słomy

smutny słoń

sto sklepów

senna sowa

suche sanki

składany stojak

spokojna stonoga

sumienny syn

senna Stefka

sufit sypialni

słotna sobota

salon sukienek

stromy stok

[S] w różnych pozycjach połączeń wyrazowych

klasowa dyskoteka

pasek spodni

ostatni samolot

głoski i sylaby

bose stopy

psotny piesek

niebieski pasek

kostka mięsna

lotnisko pod miastem

kokosowy smak

słodka pasta

tłuste kluski

składniki sałatki

nos Eskimosa

postawny Feliks

miseczka pestek

polska piosenka

balsam na usta

płaska skała

pusty salon

plisowana sukienka

smak ananasa

kapusta na bigos

opaska na włosy

popsuły suwak

wypisany pisak

postój taksówek

pastwisko pod lasem

kostka masła

gęsty sos

lista składników

miseczka smakołyków

toast weselny

wysłany list

wysokie chwasty

sumiaste wąsy

Wymowa głoski [S] w zdaniach

Sól jest słona.

Pies goni gaskę.

Ten słoik jest pusty.

Na stole stoi globus.

Sonia ma gęste włosy.

Kupiłam wąski pasek.

Nad stawem lata słowik.

Sylwek ma sumiaste wąsy.

Stoję na postoju taksówek.

Stefan tnie sosnowe deski.

Byłam na wiejskim weselu.

Sabina kupiła kostkę masła.

Justyna ma wąskie spodnie.

Sławek ma doskonały słuch.

Stukł się fajansowy spodek.

W salonie są stylowe schody.

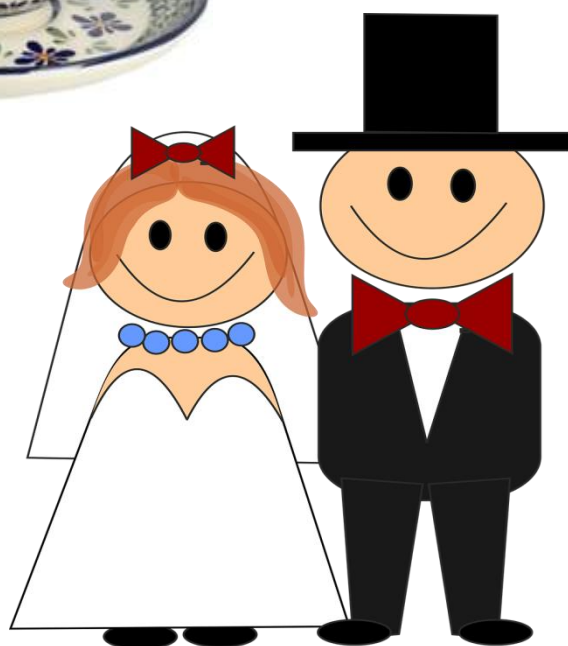
Obok sklepu stoi wysoki słup.

Jadę samochodem osobowym.

Na pustyni spotkałam kaktusy.

Sławek skomponował symfonię.

Pod stosem kamieni schowała się stonoga.

Karta pracy

Uzupełnij wyrazy brakującym literami **[s]**. Odczytaj zdania.

.....ylwia ma .....kakankę.

.....mok pilnował wawel.....kich .....karbów.

Obok .....tawu wypa.....ano .....tado koni.

Pod mo.....tem je.....t mnó.....two chwa.....tów.

Pie.....kowi .....makowały ko.....tki i mię.....o.

.....abina nakłada bal.....am na u.....ta.

.....roka .....chowwała .....rebrną .....pinkę.

Ba.....tek je na de.....er .....łodki .....ernik.

.....ebastian ma note....., atla..... i .....łownik.

Bli.....ko kio.....ku je.....t po.....tój tak.....ówek.

.....tefanowi .....makuje .....o..... do .....łaty.

W .....alonie .....toi komoda wy.....oka do .....ufitu.

Tytu..... kupił kapu.....tę na bigo..... i klu.....ki.

Mama kupiła w .....klepie: .....łatę, ma.....ło, ...ól i .....ok

.....abina ulepiła z pla.....teliny ma.....kę, ...anki, o.....ę i li.....a.

Ju.....tyna kupiła .....eledynową .....ofę i de.....kę do pra.....owania.

Wio.....ną na pa.....twi.....ku wyro.....ły wy.....okie i .....mukłe .....o.....ny.

Logopedyczne wierszyki i rymowanki do utrwalania głósłi [S]

Eskimos

Jestem sobie Eskimosem,
Eskimosem z małym nosem.
Mnie nie straszne śniegi, mrozy,
moje sanie mają płozy.
Na tych saniach sunę prędko,
aby suma złowić wędką.

Ala ma Asa

Ala ma pieska. Pieska Asa.
Ten As jest mopsem. To taka rasa.
Pies lubi psoty oraz spaceru,
z Alą odwiedza sklepy i skwery.
- *O! Tutaj pachnie mięso masło,
tutaj kiełbasa, sery i ciasto.*
Pies skrycie wącha spodnie, obcasy
i kłusem biegnie do Ali klasy.
Dzieci witają wesoło Asa,
bo tego Asa zna cała klasa.

B. Czarnik

Smok

Pewien smok, pewien smok,
lubił sok, lubił sok.
Słodki sok, słodki sok,
ochoczo pił, ochoczo pił.
Kiedy smok, kiedy smok,
sączył sok, sączył sok
wtedy smok, wtedy smok,
wesoły był, wesoły był.
Soku smak, soku smak,
lubił tak, lubił tak,
że ten smak, że ten smak,
po nocach śnił, po nocach śnił.
Dziarski krok, dziarski krok,
bystry wzrok, bystry wzrok,
miał ten smok, miał ten smok,
bo pił sok, bo pił sok.

M. Bogdanowicz

Pieski i miski

Oto domek niski,
stoją pod nim miski.
Pieski wodę piją,
Potem miski myją.

Głoska **[s]** jest podstawą szeregu syczącego. Po takim jej „przepracowaniu” nie powinno być trudności z wywołaniem i utrwalaniem pozostałych głosek szeregu zębowego:

- głoska **[z]** różni się tylko tym, że jest dźwięczna – gdy położymy dłoń na krtani, poczujemy wibracje strun głosowych,
- głoski **[c]** i **[dz]** zwykle pojawiają się samoistnie, gdy **[s]** i **[z]** są już prawidłowo wymawiane.

Etapy utrwalania wszystkich głosek są takie same.